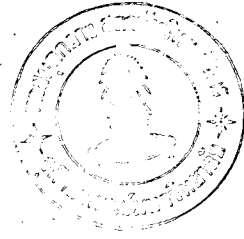

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยปัจจุบันกำลังมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเน้นการแก้ปัญหาความยากจนของประเทศ ในการนี้ได้ละเลยการแก้ปัญหาคุณภาพของประชาชนในด้านจริยธรรม ทำให้เกิดปัญหาจริยธรรมมากมาย (พินิจ รัตกุล 2522: 115-116) เช่นมีการเอารัดเอาเปรียบ ขาดความร่วมมือ ซากวินัย ซอบอภิลิทธิ ไม่เคารพกติกาของสังคม (เจริญเพ็ญ เจริญผลารักษ์ 2516) ขาดความสำนึกทางการเมือง ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ขาดอุดมคติและการมีจิตใจแบบประชาธิปไตย (คณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522) เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสังคมไทยมีความเสื่อมทางด้านจริยธรรมอย่างน่าวิตก ซึ่งสภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย (2521: 22-24) ได้เสนอแนะคุณลักษณะของคนในชาติที่พึงประสงค์และควรส่งเสริม อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวทิตะ ความอดทน ความสามัคคี ความมีระเบียบ การช่วยงานของหมู่คณะ การปฏิบัติตนตามประเพณีอันดีงาม การใช้ภาษาให้ถูกวัฒนธรรม และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเมื่อพิจารณาคุณลักษณะดังกล่าวนี้แล้วมีคุณลักษณะด้านจริยธรรมเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย

การปลูกฝังให้ประชาชนเป็นผู้มีจริยธรรมนั้นมีหลายสถาบันในสังคมที่สามารถทำหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ให้มีทักษะในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการให้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งแก่สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันวัฒนธรรมต่าง ๆ (อานวย ทะสิงค์แก ชยันต์ วรชนะภูติ 2522: 200-204) การที่จะปลูกฝังจริยธรรมให้กับสมาชิกในสังคมให้โดยสิ้นนั้น สถาบันต่าง ๆ ในสังคมจะต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมศาสนาได้เสนอแนะว่า วิธีการหนึ่งที่จะปลูกฝังคุณลักษณะด้านจริยธรรมให้โดยผลคือ การให้การศึกษาในส่วนที่เป็นจริยศึกษา (กรมศาสนา 2521: 1)

รัฐบาลเองก็ตระหนักดีว่าจริยธรรมกับการศึกษามีความสัมพันธ์กัน จึงกำหนดนโยบายการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเน้นปลูกฝังคุณลักษณะค่านิยมจริยธรรมดังนี้

ข้อ 13 รัฐพึงจกัให้สำระและกระบวนการ เรียนรู้ครบถ้วน และกลมกลืน ระหว่างความเจริญทางคานคุณธรรม จริยธรรม และปัญญา กับความเจริญทาง คานวัตถุ และระหว่างความเจริญองอกงามทางคานร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่ อการดำรงชีวิตที่สมบูรณตามสภาพการณที่เปลี่ยนแปลงอยุคตลอดเวลา

ข้อ 29 . . . การจัดการศึกษาในทุกระดับจะตองมุ่งให้ผูเรียนคิดเป็น หุ่าเป็น รุจักแกปัญหา รักษการทำงาน และสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการกิจของ ส่วนรวม ตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข มีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีระเบียบวินัย มีวัฒนธรรมและศีลธรรม รุจักใช้สิทธิ และหนาที่ภายในขอบเขตแห่งกฎหมาย

ข้อ 50 รัฐพึงจกัการศึกษาเพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่า ของศิลปะวัฒนธรรม ศาสนา ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามรวม ทั้งสถานที่ และ วัตถุอันมีค่าทางประวัติศาสตร์

ข้อ 53- รัฐพึงสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน และจัดการศึกษาเพื่อสูงเสริมให้ เยาวชนมีบุคลิกภาพที่ดี มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรม ไทย ยึดมั่นรวมมือกันดำรงรักษาและปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 3-15)

การที่แผนการศึกษาชาติเน้นและกล่าวถึงจริยศึกษา คุณธรรม จริยธรรมดังกล่าว มาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเจกนารมย์อย่างชัดเจนว่ามีความมุ่งหมาย เพื่อสร้าง เยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ จึงตองมีการกำหนดไว้ในหลักสูตรระดับ ชาติว่าตองการให้ผูที่ศึกษาคามหลักสูตร มีคุณลักษณะและความสามารถอย่างไร (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2525: 12) โดยทั่วไปแล้วในการพัฒนาหลักสูตรระดับชาติมักตองการที่จะปลูก ฝังให้บุคคลมีพัฒนาการใน 4 องค์ประกอบใหญ่คัวกัน คือ

1. การ เป็นพลเมืองดี หรือการ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และชาติ
2. การมีอาชีพ

3. การรู้จักตนเองว่าควรมีบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติอย่างไร

4. การเป็นผู้มีวิจารณ์ภายในองค์กร (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2525: 1)

องค์ประกอบที่ 1, 3 และ 4 เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความต้องการให้ ผู้เรียนเป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมตามที่ตั้งคัมต้องการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตรที่ประกาศใช้จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 3 ปีแล้ว หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตรก่อน ๆ ที่เคยใช้มา อาทิ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย พุทธศักราช 2503 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะวิเคราะห์เห็นว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 นี้ได้เน้นการปลูกฝังจริยธรรมในคุณลักษณะใดบ้าง และในการรับรู้และการปลูกฝังจริยธรรมนั้น ๆ ครู-อาจารย์ ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความเข้าใจ และได้ทำการปลูกฝังจริยธรรมกันมากน้อยเพียงใด ขณะเดียวกันก็ต้องการศึกษาคูว่า นักเรียนที่เรียนครบตามหลักสูตรนี้มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ และการปฏิบัติของครู-อาจารย์ ในเรื่องการปลูกฝัง จริยธรรมตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
3. เพื่อศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาคตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรม ในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชา ที่เป็นวิชาบังคับ

2. การศึกษาการรับรู้ และการปฏิบัติของครู-อาจารย์ ในด้าน การปลูกฝัง จริยธรรม จะศึกษากับครู-อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 และระดมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน จะทำการศึกษา จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปี การศึกษา 2526

ค่านิยมศัพท์

1. การวิเคราะห์หัตถ์ลัทธิ ในงานวิจัยนี้หมายถึงการจำแนกความดีของลักษณะ ทางจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในจุดมุ่งหมายของหัตถ์ลัทธิ จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุด ประสงค์ของรายวิชามังคัม ในหัตถ์ลัทธิมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. ครู-อาจารย์ หมายถึงครู-อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่บริหารหรือสอน หรือส่งเสริม การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่เปิดสอนตามหัตถ์ลัทธิมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2524
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึงนักเรียนที่ศึกษาตามหัตถ์ลัทธิมัชฌ- ศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต การศึกษา 6 ปีการศึกษา 2526
4. คุณลักษณะทางจริยธรรม หมายถึงคุณลักษณะที่บังเกิดขึ้นในตัวนักเรียน ที่ เรียนตามหัตถ์ลัทธิมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อันได้แก่ ความซื่อสัตย์ การ ใฝ่สัมฤทธิ์ ฯลฯ เป็นต้น
5. เขตการศึกษา 6 หมายถึงอาณาบริเวณอันประกอบด้วยจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง อุทัยธานี ชัยนาท สระบุรี ลพบุรี และพระนครศรีอยุธยา
6. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรม สามัญศึกษา ที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป
7. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษา ที่มีจำนวนนักเรียนระหว่าง 500 คน ถึง 1,499 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เน้นการปลูกฝังจริยธรรม ในคุณลักษณะใดมากน้อยตามลำดับอย่างไร
2. ทำให้ทราบว่า ครู-อาจารย์ มีการรับรู้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในค่านการปลูกฝังจริยธรรม และได้ทำการปลูกฝังจริยธรรมในคุณลักษณะต่าง ๆ ให้กับนักเรียนมากน้อยเพียงใด
3. ทำให้ทราบว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับใด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาเอกสารหลักสูตรแม่บท ครู-อาจารย์ ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2526 โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาลักษณะและรายละเอียดของจริยธรรม 8 ประการที่ได้จากผลการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทยปี พ.ศ. 2524 มาเป็นแนวในการศึกษา
2. วิเคราะห์หลักสูตร
 - 2.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตรภายใต้การปรึกษาและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิเคราะห์หลักสูตรและจริยธรรมทราจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง
 - 2.2 สรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตร เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมว่าหลักสูตรใดระบุ จริยธรรม คุณลักษณะใดมากน้อยตามลำดับอย่างไร
3. สร้างเครื่องมือ
 - 3.1 เครื่องมือเพื่อสอบถาม ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า ตามถึงการรับรู้ของครู-อาจารย์ เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมที่หลักสูตรมุ่งหวัง และถามถึงระดับการปฏิบัติในการปลูกฝังจริยธรรม

ของครู

3.2 เครื่องมือของนักเรียน เป็นแบบสอบถามเชิงสถานการณ์

(Situational Test) ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ เพื่อกระตุ้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ละคุณลักษณะ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ปีการศึกษา 2526

4. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรมี 2 กลุ่มคือ

4.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวนตามขนาดของ โรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 196 คน โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 201 คน

4.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวนตามขนาดของโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 306 คน โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 321 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และสรุปผลการวิเคราะห์ภายใต้การปรึกษาและแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของครู-อาจารย์ และของนักเรียนไปให้กลุ่ม ตัวอย่าง และรับกลับมาด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยมีขั้นตอนและใช้สถิติดังต่อไปนี้

6.1 วิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยการ
 แจกแจงความถี่ จริยธรรมที่หลักสูตรระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 จุดประสงค์ของกลุ่มวิชา และจุดประสงค์ของรายวิชาที่เป็นวิชาบังคับ
 แลวหาค่าร้อยละ แล้วเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย

6.2 คำนวณค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต (Mean) ของจริยธรรมแต่ละตัวจาก
 คำตอบของครูในส่วนที่เป็นความเข้าใจระดับการมุ่งเน้นของหลักสูตร
 เกี่ยวกับจริยธรรม และในส่วนที่เป็นระดับการปฏิบัติในการปลูกฝัง
 จริยธรรม

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยของจริยธรรมแต่ละตัว ของทั้งสองส่วนแล้วนำ
 มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

6.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของคะแนนเกี่ยวกับการรับรู้
 และระดับการปฏิบัติในการมุ่งเน้นการปลูกฝังจริยธรรมของครู
 จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนที่ครูทำการสอน โดยการ
 ทดสอบค่า t และจำแนกตามอายุของครู โดยการทดสอบค่า
 One-way ANOVA

6.4 คำนวณค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต (Mean) ของคะแนนจริยธรรมแต่ละ
 ตัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนที่นักเรียน
 กำลังศึกษาอยู่

6.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างของระดับจริยธรรมในแต่ละ
 ตัวของนักเรียน จำแนกตามเพศ และขนาดของโรงเรียนโดยใช้ค่า
 t

7. ลำดับชั้นของการ เสนอผลการวิจัย

ในการ เสนอผลวิจัย เสนอในลักษณะบรรยาย และวิเคราะห์ตามลำดับชั้นดังนี้
 บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการ
 วิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการ
 วิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับ

บทที่ 2 กล่าวถึงทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย